

Úvodem / 5

Umístění vodních děl a kilometrůvky na Mohelec / 8

Vodní díla na toku Mohelky / 11

Kokotín, horní mlýn čp. 55 / 15
 Kokotín, rumplovna čp. 382 / 15
 Kokotín, dolní mlýn čp. 62 / 15
 Pulečský, obilní mlýn čp. 36 / 17
 Pulečský, brusírna čp. 149 / 18
 Rychnov u Jablonce n. N., horní mlýn čp. 1 / 19
 Rychnov u Jablonce n. N., Senzův mlýn čp. 29 / 20
 Rychnov u Jablonce n. N., Sedlákův mlýn čp. 257 / 21
 Rychnov u Jablonce n. N., Seibothův mlýn čp. 155 / 21
 Rychnov u Jablonce n. N., mlýn v Dolním Rychnově čp. 129 / 22
 Rádlo, Schneiderův mlýn čp. 132 / 23
 Rádelský papírenský mlýn čp. 219 / 24
 Rádlo, obilní mlýn čp. 223 / 27
 Jetmanice, mlýn čp. 47 / 29
 Štěrbovina, obilní mlýn čp. 7 / 30
 Hodočovice nad Moheleku, nejstarší zprávy o mlýnech / 32

Hodočovice nad Moheleku, mlýn čp. 338 / 33
 Hodočovice nad Moheleku, mlýn čp. 240 / 34
 Hodočovice nad Moheleku, mlýn čp. 261 / 35
 Hodočovice nad Moheleku, mlýn čp. 316 / 36
 Jilové, Luční mlýn čp. 24 / 38
 Zďárček, mlýn čp. 26 / 40
 Sedlejevovice, obecní vodovod / 46
 Sedlejevovice, mlýn čp. 6 / 47
 Vodovody zámku Sychrov / 49
 Radimovice, obecní vodovod / 56
 Třtí, mlýn čp. 8 / 57
 Vlastibořice, mlýn čp. 39 / 59
 Trávníček, mlýn čp. 32 / 62
 Vodovod Soběslavické skupiny / 65
 Trávníček, domácí elektrárna Václava Jisla u čp. 17 / 66
 Letařovice, mlýn čp. 4 / 69
 Radnice a Kobylé, obecní vodovod / 72
 Libič, úvahy o stavbě pumpy / 76
 Libič a okolí, pískárny na Mohelec / 76
 Březová, zavodňování louky Petra Šámala z čp. 6 / 77
 Březová, místní vodovody / 77
 Březová, soukromý vodovod Josefa Hlavatého z čp. 13 / 79

Janovice, mlýn čp. 7 / 80
 Podhora, mlýn čp. 3 / 85
 Chlístov, mlýn čp. 5 / 87
 Rositkov, Mohelský skupinový vodovod / 90
 Chocnějovice, mlýn čp. 44 / 94
 Mohelec nad Jizerou, Skrobárna čp. 42 / 101
 Mohelec nad Jizerou, mlýn čp. 44 / 103
 Mohelec nad Jizerou, mlýn čp. 3 / 107
 Mohelec nad Jizerou, nerealizované projekty / 110

Vodní díla v povodí přítoků Mohelky / 113

Modlibohov, mlýn čp. 7 / 116
 Modlibohovské trkače / 120
 Sobákov, trkačový vodovod / 121
 Hofení Starý Dub, mlýn čp. 5 / 122
 Starý Dub, hamr / 125
 Český Dub, městský náhon / 125
 Český Dub, panská valcha, Zámecký okres čp. 12 / 128
 Český Dub, hofení mlýn čp. 13/IV / 128
 Český Dub, dolní mlýn čp. 16/IV / 132
 Sekemický / 137
 Český Dub, vodní dílo pro dolní továrnu Franze Schmitta / 138
 Jirůvka, mlýn čp. 2 / 139
 Hofení Paseky, mlýn čp. 14 / 141
 Proseč pod Ještědem, mlýn čp. 12 / 142
 Proseč pod Ještědem, kolářská dílna čp. 120 / 144

Domaslavice, mlýn čp. 2 / 145
 Český Dub, mlýn Na Bělídě čp. 66/II / 150
 Smržov, Kněžický; trkače v povodí Smržovského potoka / 152
 Český Dub, mlýn čp. 108/III / 153
 Český Dub, trkačový vodovod u Hellerova rybníka / 155
 Bohumilč, mlýn čp. 1 / 155
 Libič, zavlažování pozemků podél toku Ještědky / 162
 Žďárček, mlýn čp. 18 / 164
 Kohoutovice, mlýn čp. 6 / 165
 Třtí, mlýn ve Slavíkově čp. 32 / 171
 Dehtáry, brusírna skla Josefa Honzeje čp. 19 / 174
 Bílá, Kohoutovice, Vrchovina, Chvalčovice. Trkače v povodí Oharky / 174
 Všelibice, Malčice; družstevní vodovod / 178
 Doleček, vodní kolo a dynamo / 179
 Lesnovek, vodovody / 179
 Hlavice, družstevní vodovod / 182
 Hlavice, Podhlavický mlýn / 183
 Vrtky, družstevní vodovod / 184
 Kozmice, mlýn čp. 23, samota Mohełka / 185
 Strážčítě, vodovod pro čp. 50, 31 a 23 v Horní Mohelec / 188

Vodní díla v povodí Zábřrky / 191

Zábřrdí čp. 1, mlýn / 193
 Náhon a Dehtáry, družstevní vodovod / 195
 Dolánky, mlýn čp. 3 / 198
 Dehtáry, soukromý trkačový vodovod / 202
 Těšnov, místní vodovody / 202
 Náhon, společný vodovod pro samotu Zábřrče (zaniklá obec Paloháň) / 204
 Jablonček, obecní vodovody v Olišině a Křídě (zaniklé obce) / 205
 Jablonček, Zourovský mlýn (zaniklá obec Křídá, samota Zourov čp. 3) / 208
 Vápmo, společné trkačové vodovody pro samotu Končiny / 213
 Jablonček, obecní trkačový vodovod v Kostřici (zaniklá obec) / 214
 Vápmo, Nový mlýn čp. 74 (zaniklá obec Kostřice čp. 21, později Nový Mlýn čp. 1) / 215
 Vápmo, družstevní trkačový vodovod / 220
 Jablonček, obecní vodovod v Proseči (zaniklá obec) / 221
 Lysý vrch a okolí, kouzlo starých mezníků / 224
 Kozmice, obecní vodovod / 227
 Strážčítě, Pytlíkovský mlýn (zaniklá obec Jablonce čp. 50, později Pytlíkovský Mlýn čp. 1) / 230
 Vicmanov čp. 18, mlýn / 233
 Strážčítě a Vicmanov, obecní vodovody / 239
 Borovice čp. 29 a 31, mlýn / 242
 Mukařov, obecní vodovod / 244
 Borovice čp. 13, mlýn / 246
 Dolní Bukovina čp. 9, mlýn / 249
 Horní Bukovina, nerealizovaný vodovod / 251
 Klášter Hradiště nad Jizerou čp. 37, mlýn / 252
 Klášter Hradiště nad Jizerou čp. 40, šrotovna / 256
 Klášter Hradiště nad Jizerou čp. 42, mlýn / 258
 Klášter Hradiště nad Jizerou, nejstarší vodovody / 259
 Klášter Hradiště nad Jizerou, malá vodní elektrárna / 262
 Tabulky / 264
 Rejstřík jmenový, místní a věcný / 269
 Prameny a literatura / 273

Problematika mlýnů a vodáren obecně

Historický vývoj mlýnů, obecní popis strojního vybavení a mlýnské technologie není soustředěn do jedné kapitoly, ale je postupně uváděn na různých stránkách knihy většinou jako doplňující text odlišný šedým podtiskem. Pro lepší orientaci v této problematice má sloužit následující obsah. Nechybí ani mediazioni osobnosti a firm, jež se zabývaly výrobou mlýnských a vodáren-

ských zařízení. Souhrnný přehled technických parametrů vodních děl je uveden v tabulkách na konci publikace.

Vodní díla obecně / 5**Vodní motory**

vodní motor / 5
 vodní kolo (konkrétní popsáno u většiny mlýnů) / 120
 vantroky s voletem / 88
 konkrétní turbíny popsány u většiny vodních děl
 Bánkova turbína / 58
 Girardova turbína / 54, 101, 105
 Hentschel-Jonvalova turbína / 250
 Francisova turbína (nejčastější) / 28
 Peltonova turbína / 144

Strojní vybavení mlýnů, technologie

historie mlýnů / 6
 umělécké mlýny / 6
 jez, náhon, vantroky, odpad obecně (konkrétní popsány u každého mlýna) / 6
 klasické mlýnské složení, mlýnská hranice, mlceci kameny / 6, 89, 170
 postup mletí obilí ve mlýně – funkce aspiřerů, koukolniků (trier), autokapu, dva způsoby mletí obilí, reforma, mlýnské stolice, vysavače obecně (konkrétně popsáno u většiny mlýnů) / 81–83, 168–169
 královská hříděl / 168
 zvlhčovací obilí před mletím / 98
 vodoprávní řízení / 6
 pevný bod, vodní cejch / 67, 148

Ostatní technická zařízení poháněná vodním kolem

železářský hamr / 125
 valcha / 128
 olejna / 85
 jahlečka / 173
 výroba papíru / 24

Zařízení pro čerpání vody

princip plunzřového čerpadla / 222
 funkce trkače / 121, 244
 Mannesmannovo potrubí / 206

Ze života mlýnařů

obchodní a námezní mletí / 6
 řemeslnická sdružení mlýnařů / 45
 sekerníci / 137
 ukončení mletí v roce 1951 / 65

Firmy vyrábějící strojní vybavení mlýnů

Firma Bratři Machaňovi a Vavřena Pardubice / 251
 Firma Hübnér & Opitz Pardubice / 169
 Firma Julius Škrdlovi České Budějovice / 237
 Moravsko-slezská továrna na stroje Marínke a Calábek Přerov / 250

První jihočeská továrna na stroje a stavby mlýnů

Ing. Kubříček, později UNION / 83
 Továrna Josefa Prokopa Pardubice / 103
 Továrna na mlýnské stroje Jana Prokopen Praha / 105
 Továrna na umělécké mlýny a stroje Jan Kohout, Praha, Smíchov / 59
 Závod na stavbu mlýnů a turbin Andrae & Fellgner Hrádek nad Nisou / 136

Firmy a osobnosti na stavbu vodovodů

První moravská továrna na vodovody a pumpy Antonína Kunze v Hranicích na Moravě / 177
 Gustav Rumpel, a. s., Teplice / 206
 Romuald Božek / 50, 120
 Zámečník Josef Kešner z Hlavice / 178–179
 Strojník Josef Gatter z Kuřívod / 224

© Zdeněk Jodas, 2015
 ISBN 978-80-87100-30-1

1780
 05/19/1949